

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cibus Electvs Sive Instrvctiones Sanctae De vita sanctè
traducenda& inter pios sanctósque affectus concludenda**

Elffen, Nicolas

Coloniae, 1667

Pars Secvnda. Declina à malo. De summa cordis puritate & vacuitate à
vitijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55232)

tuum, in quod toties non mortuus, sed vivus Jesus tuus reconditur: videlicet, quod alienum fuerit: quod novum, in quo nondum quisquam positus fuerat: quod è petrà excisum: quod linteis, myrrha ac preciosis alijs unguentis instructum: quod clausum lapide atque signatum: tale & cor tuum esse convenit, ut amet paupertatem, exuat veterem hominem, nullam admittat creaturam, aut amore inordinato prosequatur: ut sit cõstans instar petrà, mundum instar syndonis, amet myrrham pœnitentiæ, spiret odorem bonæ atque exemplaris vitæ, cautum atque sollicitum in custodiendis sensibus exterioribus.

PARS SECUNDA.

Declina à malo.

DE SUMMA CORDIS PURITATE & vacuitate à vitijs.

Cum vera Sanctitas, ex mente D. Dionysij Arcopagitæ, sit ab omni scelere libera, & omninò perfecta & omni ex parte immaculata puritas, primùm tibi ob oculos ponam, quàm purus à vitijs & nitens esse debeat perfecti Christiani animus, tum queis virtutibus idem esse debeat ornatus, exequar. Cæterum valdè delicata & subtilis est cordis mundities, quam Evangelicus Magister no-

ster Jesus Christus ab unoquoque fidelium
exigit. Siquidem præcipit ut ex corde ex-
pellantur omnes pravæ cogitationes, & no-
civa omnia atque impura desideria haud a-
liter, ac spirituale quoddam cordis adulteri-
um fugiantur: ab ore verò abesse vult omne
verbum otiosum, de quo severam intermi-
natur reddendam in die Judicij rationem: In
operibus denique exterioribus, nihil omni-
no patitur, quod perversum, scandalosum,
aut minus ædificativum est, cum expressum
ipsius præceptum sit, ut sintar lucis opera
nostra ubique effulgeant atque ut verbo ab-
solvam. Ecclesiam suam attestante id Apo-
stolo. & unamquamque fidelem animam ita
mundam puramque requirit, ut quæ in
interiore, qua exteriori ejus conversatione,
nec macula ullius peccati, nec imperfectio-
nis ruga deprehendi possit. Ad hanc itaque
tantopere tibi commendatam conscientia
puritatem, ut scias, quâ viâ possis pertinge-
re, sequentia documenta sedulo diligenter-
que observato.

INSTRUCTIO I.

*Homo puritatis perfecta studiosus, potius millies
moriatur, quam semel mortaliter peccet.*

HOc esto se ium & efficax, & in omne
tempus perpetuum, contra omnes quos-
cunque ingruentes casus inconcussum pro
omni occasione inviolabile, & constans ani-
mi tui decretum, millies potius mori, quam
lethali

lethali te scelere unquam obstringere. Quocirca, ut ut res cadat, paratum te esse oportet omnium potius bonorum temporalium; honorum, commoditatum, favorum humanorum, atque ipsius etiam vitæ tuæ, quam gratiæ divinæ per delictum mortale jacturam facere; Hoc te Christus docuit, quando dixit: Quid prodest homini si universum mundum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur? Matt. 16. v. 26. Hoc decretum fundamentum est & primum principium cui Christiana sanctitas, & conscientiæ perfecta puritas inniti debet.

INSTRUCTIO II.

Ad perfectam cordis puritatem spectat fuga omnium venialium peccatorum.

§. I. *Proponuntur rationes, cur peccata venialia etiam minima summo studio vitari debeant*

INvenies è Christianis non paucos, qui veniales noxas susque deque habent, earumque vitationem ferè negligunt, quòd eam sibi impossibilem esse judicent. Fateor Ego quidem, sine speciali Dei privilegio (quale post Christum & Deiparam Divis Josepho & Joanni Baptistæ ex multorum sensu concessum traditur) neminem omnino totius vitæ suæ tempore, ab omni levi peccato liberum extitisse. Fateor etiam venialia peccata omnia collectivè sumpta, ut cum Theologis loquar, à nobis caveri non posse, simul ta-

men afferro & rectè verèque afferro posse ca-
 veri omnia divisim sumpta, id est, & hoc &
 illud, si hujus vel illius occasio se offerat.
 Imò quod amplius est ajo fuisse Sanctos
 complures, summo fervore in perfectionem
 incumbentes, & sibi ipsis sollicitè semper in-
 vigilantes, qui per longum tempus sine le-
 vibus noxis deliberatè commissis vitam tra-
 duxerint. Id de S. Francisco Xaverio scri-
 bunt S. Rotæ Romanæ auditores in relatio-
 ne summo Pontifici datâ pro ejus canoniza-
 tione persuadenda, Xaverium videlicet per
 totam hyemem confiteri solitum cuidam
 Vicario S. Thomæ, qui jurejurando fassus
 est, in hujusmodi ejus confessionibus nul-
 lum se invenisse veniale peccatum, quo De-
 us offendi potuisset. Taceo plures alios, si-
 mili mentis puritate exornatos. Te solum
 moneo Christiane Lector, ut hæc meliora
 charismata æmuleris, omnique ope enita-
 ris, nè in illorum numero sis, qui peccata
 parva parvi faciunt, & ea prorsus admittunt
 liberè, quia malitiam & damna talium pec-
 catorum perspecta non habent. Quorum
 cæcitati & incuriæ ut medear, sequentes ra-
 tiones considerandas propono.

Ratio prima. Tanta est vel unius peccati
 venialis malitia, ut si unico verbo otioso,
 lucrari posses totum mundum, & redimere
 omnes ex inferno damnatos, non tamen de-
 beres illud verbum otiosum dicere, cum ex
 mente

mente Apostoli nunquam sint facienda mala, ut inde eveniant bona, nec debeat Deus, infinita illa Majestas & bonitas, ullius etiam maximi boni intuitu vel levissimè offendi. Quod si verum, uti est verissimum & fide certum, quanta obsecro est amentia tua & stupor dum propter exiguas vanitates & sensualitates, in plura venialia peccata te quotidie precipitem agis?

Ratio Secunda. Venialia peccata sæpè impediunt actus virtutum, enervant meritum bonorum operum vitiando finem & circumstantias eorum, ac proinde augmentum gratiæ & gloriæ, cujus gradus minimus melior est orbe universo. Quis in domo sua servum tolerare velit, qui singulis diebus impediret lucrum centum ducatorum? certe nemo. & tamen in anima toleramus tot minutas culpas, quæ obstant, ne tot nobilissimas gratias, centum ducatis longè excellentiores lucremur.

Ratio Tertia. Peccata venialia minuunt fervorem charitatis, sicut aqua affusa extinguit ignem: replet animam scabie, ut eam amplecti dedignetur Cœlestis sponsus: sunt onera, quæ currentem in via perfectionis remorantur: turbant serenitatem & tranquillitatem conscientiæ: frangunt & debilitant sacratiores illos spiritus, qui requiruntur ad opera heroica peragenda: exaugent filialem illum recursum in oratione ad Deum: pa-
riunt

riunt habitus remissè & sensualiter vivendi, ut potius recreationes corporis quàm animæ sectari libeat: denique reddunt insipida ferè omnia pietatis exercitia. Queruntur multi esse se in oratione aridos, in divinis laudibus desolatos, in sumptione Eucharistiæ duros, in rebus sacris insensibiles, sed noverint causam horum esse, incuriam quotidianorum defectuum non vitatorum. Hanc ipsi tollant & seriò submovere conentur, & mox videbunt & gustabunt, quàm suavis sit Dominus.

Ratio Quarta. Peccatum veniale etiam unicum à viris Sanctis commissum, Deus gravissimis in hac vita poenis est persecutus. Ita, cum David Rex sanctus ex quadam levi elatione animi jussisset numerari homines sibi subditos, quot essent apti ad bellum, eam solum ob causam, extinxit Deus pestilentia septuaginta millia virorum. 2. Reg. ult. Ita Moyses fidelissimus Dei servus & amicus intimus, cum veniali aliqua dubitatiuncula percussit petram, ut inde aquam eliceret: Debuisset plenus fiducia in Deum solo vocis imperio ex petrâ aquas provocare, & ipse percussione virgæ adhibuit, Num. 20. v. 10. ac propterea solum debuit mori antè ingressum terræ sanctæ, & repudiatus fuit à Deo, ne populum, quem ipsos quadraginta annos, summâ curâ circumduxerat, in terram promissam induceret. Ita Ezechias ex inani
qua.

quadam gloria, & cum vana quadam complacentia, legatis Regis Babylonie thesauros suos ostendit. quâ re sic Deus offensus est, ut statim miserit ad eum Isaiam Prophetam cum hac prædictione : *Ecce dies venient & auferentur omnia, quæ sunt in domo tua, & quæ condiderunt Patres tui usque in diem hanc, in Babylone non remanebit quicquam, ait Dominus, & c. 4. Reg. 20. v. 10. & seq.* Et ita prorsus evenit. Nam postea Nabuchodonosor Rex expugnavit Jerusalem & omnes thesauros Regios inde abstulit. Tu jam statue tecum, quæ peccato veniali pravitas insit, quando vel unicum Deus morte plurium hominum & vastatione integri Regni vindicat, neque tamen suprâ condignum. Atque hinc sequitur.

Ratio Quinta Quodvis veniale peccatum, etiam minimum, est pejus morte & jacturâ rerum temporalium omnium, uti testatur, S. Dorotheus: *Longè melius est & corpus suum & omnia corporea perire simul, quàm ledi animam tuam in re etiam minimâ.* S. Dorotheus. Sermon. 20.

Ratio Sexta. Peccatum veniale meretur gravissimas pœnas purgatorij, de quibus audi S. Cæsarium Arelatensem: *Ille ipse purgatorius ignis, durior erit, quàm quod possit pœnarum in hoc seculo aut accidere aut sentiri aut cogitari.* S. Cæsar. hom. 8. Imò si fores tam Sanctus, quàm fuere Apostoli, & morereris

rum unico veniali peccato, anima tua ad Dei conspectum non admitteretur, nisi purgatorij flammis expiata. Jam verò tam delicatus tu es, ut nec per horæ quadrantem unius candelæ flammam minimo digito experiri queas, & tamen ea audes indies & sæpius, ob quæ acerbissimi purgatorij ignes multo te tempore torquebunt.

Ratio Septima. Venialia peccata disponunt ad damnationem æternam, cum enim sint quasi pulvis animæ oculos excœcans, ne videat peccati mortalis gravitatem, hinc fit ut, qui frequenter in peccata levia deliberatè se præcipitant, tandem in mortalia labantur, uti pulchrè expressit S. Dorotheus: *Ex his minimis & verè vilibus ad magna contemnenda delabimur: cum enim cœperit quis dicere: quid est si verbulum hoc unicum locutus fuero? quid est, si modicum hoc comedero? quid si in hanc rem intendero? Ex hoc quid id, quid illud, admittitur mala & amara esca, & sensim incipit quis & pedetentim in majora ac graviora prolabi, & sic deinceps per partes proruens periclitatur, atque in perfectam insensibilitatem decidit.* S. Dorothei. doctr. 3. Jam autem quis velit cibos comedere, quæ phthisin generant & infallibiliter ad mortem post unum fortè annum subeundam disponunt.

§. II. *Quamvis venialia peccata omnia vitari debeant certa tamen præ cæteris vitanda sunt.*

Fuge

Fuge imprimis ex venialibus ea, quæ sunt periculosa, & viam facilem ad mortalia sternunt, qualia sunt negligentia in repellendis cogitationibus impuris, curiositas in aspiciendis personis alterius sexus, imaginibus non sat castis, lectio librorum vanorum & amatoriorum, &c.

Fuge deinde ea, quæ dedecent virum maturum & prudentem, & quæ illam ob causam etiam apud Sapientes Ethnicos exosa fuere, uti sunt mentiri, rixari, sectari delicias ciborum, &c.

Fuge tertio omnes illas imperfectiones, quæ nimis crebro & facile à multis admittuntur in officijs divinis, auditione Sacri, recitatione precum. In quibus multi distracti sunt voluntariè, vagantur oculis, fabulantur liberè de rebus non necessarijs. Quæ omnia cedunt in insignem contemptum divinæ Majestatis infinito cultu dignissimæ.

Fuge quarto omnes illas noxas, quæ adversantur fraternæ Charitati, præcipuè sugillationem alienorum morum, suspiciones & judicia temeraria, & quia in his ferè sine ullo sensu peccant homines, & cum insigni injuria Dei & proximi, Tu in hac materia tanto cautior eris, & binas quas propono regulas, nunquam devio mentis proposito sequere. 1. est in rebus, quæ naturaliter sciri à te certò non possunt neminem unquam judicato, talia autem sunt secreta cordium.

ut cogitationes, intentiones, affectionesque hominum. Quid obsecro vis agere Judicem ijs in rebus, quarum notitia non ad te, sed ad solum Deum pertinet? Huc etiam spectant omnia ea, quæcunque contingentia & adhuc futura sunt, v.g. An talis vitam suam emendaturus sit, an non. Dic age si olim vidisses bonum latronem, dum is cum Christo ad supplicium ultimum educeretur, dum in Crucem suffixus, unà cum Socio Christum convitijs lacefferet, putassetne futurum, ut latro iste ad meliorem frugem, mentemque saniozem rediret? redijt nihilominus, & ex calumniatore Encomiastes Christi factus est, & ex latrone Martyr. Ex eodem fundamento contemne signa illa prognostica, ex quibus alij de futuris liberè contingentibus nimis liberè iudicium formant, idque fere semper erroneum. Hæc uni Deo committenda sunt. Similiter noli pronuntiare de Consilijs Regum & Principum, aliorumque hominum quæ secretò conclusa sunt, nec certis iudicijs eorum qui interfuerunt, in publicum eruperunt. Exigua fides adhibenda est communi hominum fama, quæ plerumque falsa est & mendax, nec prudentis est, ut credat continuo rumusculis vulgi, quibus parum veri subesse solet, imò signi-mentis sæpenumero & mendacijs bene farti sunt. **Regula II.** Si res quæ iudicanda venit, in propatulo & manifesto foret, sic age

aut

aut enim res illa externa in se peccaminosa non est, sed talis quæ potuit fieri bene aut male, ac tum semper factum ab altero in meliorem partem accipe: in rebus enim dubijs vera charitas non cogitat malum, sed bonum. aut res externa in se mala est, & peccatum, v.g. blasphemia, ebrietas, homicidium, & tum potest quidem damnari res ipsa, sed cor charitate plenum excusabit authorem, dicetque fecisse id eum inconsideratè, cæco impetu, tentationem fuisse valde vehementem; illum fortè surrecturum brevi & te multò foediùs lapsurum esse. Denique ex uno alterove lapsu proximi, non formabis conclusionem universalem de malitia & ineptitudine ejusdem. Qui hodie jacet, cras erigi ac surgere, & qui hodie peccator est, cras converti & justus ac Sanctus effici potest. Nec enim homines similes sunt Dæmonibus, qui ex obstinatione & pervicacia indolis suæ semel lapsi nunquam relurgunt. Atque ex his facile perspicias, quàm esse debeas cautus ne malè loquaris de alijs, cum tanta requiratur cautela, ne finitimum de proximo Judicium apud teipsum efformes.

INSTRUCTIO III.

Perfecta cordis mundities perfectum requirit Passionum dominium.

§. I. *Quid & quot passiones sunt in homine?*

PASSIO, ut rectè eam describit S. Thomas, est motus quidam sensibilis potentia appetiti-

va, propter imaginationem boni vel mali. Eiusmodi autem passiones in homine sunt undecim. Amor & odium, desiderium & fuga, gaudium & tristitia, spes, audacia, desperatio, timor, ira. Dum enim per potentiam imaginativam tibi res aliqua proponitur ut bona, & conveniens, amas illam, & siquidem est absens, desideras, si præsens & obtenta, gaudes in illa & acquiescis. Dum verò exhibetur & repræsentatur ut mala & incommoda, odisti, & siquidem est absens, fugis eam, si præsens, tristaris. Similiter si bonum illud, quod amas, sit arduum, sed tamen possibile surgit in te spes illud obtinendi, & audacia in applicandis medijs; si apprehendatur ut impossibile, surgit desperatio; si verò malum arduum apprehendatur ut futurum, elicitur timor, at si præsens consideretur, accenditur ira, quâ vindictam de illo paras, qui malum intulit. Jam autem ne passiones illæ in te sint inordinatæ, regi debent juxta rectæ rationis præscriptum, & generoso conatu cohibendæ sunt ac frangendæ, ne à recto virtutis tramite exerrent.

§. II. *An possimus in hac vita passiones nostras perfectè vincere & in quo perfecta hæc victoria consistat?*

NOlim tibi persuadeas te passiones tuas in hac vita penitus extirpare & ita radicatus evellere posse, ut illæ nullos unquam pravos motus, legique divinæ repugantes,

in te concitaturæ sint, nam teste D. Grego-
rio Nysseno: *Fieri non potest, ut in vita mate-
riali, materia penitus & affectuum expers vita
transigatur: homil. in Beatimites. Quid?
quòd ipse S. Paulus licet Sanctissimus, ita
tamen de se fateatur? video aliam legem
in membris meis, repugnantem legi mentis mee.
Rom. 7. v. 23. unde vides.*

Quam malè docuerit Evagrius omnes
omnino passionum naturalium motus alic-
nos esse ab homine perfecto, cùm tamen et-
jam in Christo ipso tales affectus tristitiæ v.
g. & iræ, extiterint. At in illo nunquam ex-
urgebant contra vel præter rationem, verùm
tunc tantùm, quando perfectissimo rationis
dominio ijs imperabat, ut exurgerent actus-
que suos elicerent. Durabantque tandiù,
quamdiu ipse volebat, nec amplius.

Vides deinde quàm item malè opinati
sint Stoici qui docuere in sapientem nullos
cadere motus, etiam primoprinos inordi-
natos: Cùm tamen & viri perfecti plenique
passionum suarum Domini, eiusmodi in se
motus ante rationis imperium, quamvis si-
ne peccato, quia cum mentis renitentiâ ac
reluctatione, ubi adverterint, experiuntur.
Plena itaque pravæ inclinationum vi-
ctoria consistit in hoc, ut qui passionum sua-
rum dominium obtinet, nulli unquam mo-
tui inordinato ad peccatum aliquod trahen-
ti, liberè consentiat, imò nullam voluntari-

am negligentiam in refrananda passione admittat, postquam advertit illam contra rectam rationem exurgere. Verum ut clarius perspicias, quo pacto animus ille comparatus sit, qui perfectus sui victor evasit, legatur sequuntur.

§. III. Traditur enucleatius, quis sit status perfecti passionum Domini.

Non exurgunt in illo vel ordinariè vel sæpe passionum affectus involuntarij mentem vehementer perturbantes. Cum tamen e contrario in imperfectis ejusmodi passionibus iræ, tristitiæ, doloris, diu persistere, & corpus cum detrimento sanitatis, somni &c. alterare soleant. A certis passionibus, a quibus antea valde infestabatur, & quibus sæpe perperam consentiebat, ita modo liber est, ut vix motum primò primum amplius ea in materia patiatur v. g. qui antea facilè & valde solebat irasci, injurias persequi, postea nihil horum facit, imò sentit intensos benevolentia affectus erga eos qui suis injurijs cooperantur.

Fert etiam talis mortis Charissimorum, & sanguine junctorum admodum pacatè, sæpe sine lacrymis, & sine ullâ sensibili corporis immutatione. Sæper manet in eodem statu, semper æquè dispositus ad omnia, sine ulla sui variatione, magnâque utens quiete in actionibus omnibus, & suaviter serioq; intendens ijs, quæ ex Dei voluntate exequitur.

Si

Si quando per imperium rationis passionem aliquam concitavit, eaque usus est, quantum oportuit, statim sese componit, manetque in statu tam pacifico & quieto, quam ante passionem concitatum fuerat.

Majorem quoque inclinationem is sentit ad facienda ea, quæ Deo placent, quam sentiat ad recreationes etiam non malas, & solitaria honesta. Imò ab his potius sensibilem experitur in se aversionem: Imò objecta amara amplectitur sine singulari repugnantia, qualia sunt viles cibi & insipidi, dura cubatio, amotio à campis & hortis, &c. denique

Habet sensus bene ordinatos, & membra corporis ad nutum fere rationi obedientia, ut, dum laboribus corporeis fatigatus est, & semidormiens, ex naturæ necessitate, corpus non resistat operibus pietatis, sed magis ad ea propendeat. O felicissimum hominis in hac vitâ statum! quis est hic & laudabimus eum?

INSTRUCTIO IV.

De Custodia & moderatione sensuum externorum.

§. I. De Sancto usu oculorum.

Vitabis studiosè aspectum illarum partium, etiam in proprio corpore, quas natura & pudor esse voluit rectas. Certe viri spirituales, valde cauti sunt, etiam dum soli sunt, dum se vestibus exuunt, aut induunt, ut utrumque id faciant magna cum

honestate, nec ullam corporis sui partem nudam videant.

Tempore orationis oculos vel penitus claudes, vel in Eucharistiam piãve imaginem conijcies, ac diligentissimè cavebis omnem oculorum etiam instantaneam evagationem in exercitijs pietatis.

Personas alterius sexus ne videas absque manifesta necessitate. Satius semper est ab illis oculos avertere, etiamsi nullum ex tali aspectu timeatur periculum. Quanquam facilis sit transitus ab aspectu ad cõcupiscen-
tiam, & imago mulieris cordi ingesta, si non consensum extorqueat, at tentationes, & recordationes ineptas exfuscat. Noli igitur aspicere incautè, quod postea invitus ames, sed Jobum imitare dicentem: *Pepigi fœdus cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de virgine.* Job. 31.

Dum colloquium necessarium habes cum persona alterius sexus, oculos in vultum eius defixos minimè tenebis, sed dissimulanter clausos in terram deijcies. Avocabis etiam oculos ab aspectu rerum amœnarum, si magnos Sanctos imitari velis: tales res sunt campi, horti, palatia, hastiludia, imagines prophanae, libri curiosi, &c. Nam hæc omnia solent mentem viri spiritualis multum distrahere, & à tranquillitate & puritate perfecta dimovere.

Cum aliquò pergis, sive domi, sive foris,
occur-

Occurrentes & transeuntes non aspicias liberè & leviter, & sine aliqua necessitate. Etiam in rebus indifferentibus, & non malis videndis regula tua sit non curiositas, sed necessitas.

§. II. *De moderatione odoratus & auditus.*

Clemens Alexandrinus Christianum adolescentem instituens, multa disputat adversus unguentorum amatores; præter alia hæc digna notatu habet: *Oportet viros imprimis, apud nos unguenta non olere, sed vitæ probitatem.* l. 2. pædag. c. 8.

Quamquã sive viros sive fœminas spectes, valet pro omnibus illud Attali Regis Ethnici apud Senecam dictum: *Optimus odor in corpore est nullus odor.*

Noli manibus versare poma citrina, flores suaveolentes, neque hos decerpe etsi hortum ingrediare floribus refertum. multò minùs gesta vestes, interulas, linteola, odoribus perfusa.

Ob modicas & potiùs apprehensas debilitates cerebri noli circumferre pyxides diverso balsamo repletas. Inidò nec imagines nec thecas reliquiarias sub prætextu venerationis Sanctorum odoribus delibutas tecum gestato.

Cæterùm si vel aëris pestifera conditio, vel notabilis infirmitas, vel urbanitas ob adventantes hospites suffitum aliquem boni odoris exigant, cum excitari non erit à per-

fectionis amante alienum.

Cum necesse fuerit propter animarum salutem, aut ad aliquod pium opus gerendum graveolentiam sustinere, eam fortiter perfer, nec propter hanc obsequia charitatis omitte.

Aures tuas sepi spinis, nec audias cantilenas & verba turpia, verba jocularia, narrationes ridiculas, rumores & novitates ad te non pertinentes, detractiones & obmurmurationes, sermones otiosos. assuefcant potius aures tuæ concionibus, colloquiis & cantionibus sacris. Quæ alii loquuntur secretò, non auscultes, nec aucupes nec confortio secretè loquentium teingere. Nihil audire aveas, nisi quod necessitati aut utilitati, aut charitati aliquo modo conducit.

§. III. De mortificatione gustus.

Quisquis plenam gulæ victoriam obtinere studes, conviviorum osor esto & ad ea invitatus omnem prætextum & ansam quære eadem declinandi: nam hæ ciborum & potus lautitiæ, quàm corpus impinguant, tam jeiunam faciunt animam; oblectant palatum oris, sed impediunt gustum orationis.

Si convivium omnino declinare non potes, quod eidem vel ex officio, vel majorum jussu, vel ex fructus spiritualis à convivis referendi spe interesse debeas, tum ta-

mea

men curabis sedulo, ne in hoc etiam proposita perfectioris temperantiae transgrediaris. Veri abstinentis est inter exquisitissimas epulas sitire & esurire posse.

Nunquam coenabis, nunquam prandebis, nisi certas tui victorias retuleris, & ex cibis quidem, qui magis arrident, certos semper bolos intactos relinque, eosque velut acceptissimum Deo sacrificium consecrato.

Vino non utere nisi per modum medicinae, ad fovendum calorem naturalem stomachi, quem forte in te sentis debiliorem.

Saltem dum bene vales: nihil speciale ad manducandum pete, sed his ferculis quae tibi à domesticis apponuntur contentus esto. Imò si quid speciale offeratur, modeste & efficaciter recusa, nisi aliud certa infirmitas postulat.

Nec cibos commenda si bene preparati fuerint, nec de iis querere, si fuerint insipidi & conditi male. Etiam cibus vilibus sine aviditate vescendum est, etiam in horum esu te frangere disce, si sentias te his magis oblectari, quam pretiosis & delicatis.

Perfectè temperans etiam communes cibos nunquam ad satietatem capiet, sed ita e mensa surget, ut tantillum eturiat juxta D. Leonis monitum: *Paukulum esuriamus dilectissimi, & aliquantulum quod iuvandis possit prodesse pauperibus, nostra consuetudini subtrahamus.*

Lau-

Laudabilis est consuetudo eorum, qui extra tempus coenae & prandij comedunt & bibunt nunquam, aut certe admodum raro, quando videlicet causa rationabilis vel honestatis, vel necessitatis id ita exigit.

Laudabiliter & faciunt ii, qui certis cibis constanter abstinent, raphano v. g. lactucâ, cucumere cupedis ex saccharo confectis, &c. praesertim si hæc stomacho sunt noxia. Si religiosus es, nullam portionem attinge, quæ non ad te, sed ad alium spectat, id enim religiosus per votum paupertatis non licet.

Statos jejunii dies ab Ecclesia præceptos ad unguem observa. Nec ab his ob quasitas causas te exime.

Præclara etiam illorum abstinentia est, qui consuetis Ecclesiæ jejuniis minimè contenti, adhuc certa jejunia sibi ipsi imperant, idque septimanis singulis, Die Veneris v. g. aut Sabbathi.

Hæc sunt, quæ in temperantiæ materia te monendum duxi. Hæc omnia autem licet tu feceris, adhuc servus inutilis es, si te magnis cum Sanctis compares, qui cibos appositos cineribus aspersis, vel amarâ herbâ immixtâ reddidere insipidos; qui per omnem sæpè vitam carne & vino abstinuere; qui totos menses, imò & annos in pane & aqua jejunarunt; qui herbis solis & radicibus vitam omnem traduxere; qui sæpè cum heroica sui victoria lixerunt ulcera, & purulentam

lentam

lentam vulnerum saniem velut dulce lac ex-
suxerunt. Tu homo mollis, quid ad ista &
etiam horrore concuteris, ista quando vel
legis vel audis.

Cavebis tamen indiscretas & nimias ab-
stinencias, quæ valetudinem possent lædere,
teque ad majora DEI obsequia inhabilem
reddere. In his uti & alijs consilium con-
fessarij sequere.

§. IV. *De Mortificatione Tactus.*

AD mortificationem tactus spectant diver-
berare se flagellis, quod multi faciunt,
indies, gestare cilicium, vel catenulas fer-
reas aculeatas; cubare in dura humo, vel lo-
dicibus substernere asserem; scribere & stu-
dere stando; in vestibus & lecto non molli-
ciem, sed solam necessitatem querere; de
vestitu & lecto viliori non queri; tolerare
morsus pulicum & muscarum; Sedere sine
pulvillo supposito; inter sedendum non ac-
clinare tergum; usurpare sellam non corio
obductam sed ligneam; Orare multum de
genibus, idque in templo coram venerabili
Sacramento, etiam de hyeme; non lenire
prurimum carnis fricando; gradus ascendere
sine adnuculo; libenter facere iter pedi-
bus, non dormire septem horis, sed aliquid
somnia detrahere; somnum interdium obre-
pentem excludere; ambulare insertis lapil-
lis in calceos, &c.

INSTRUCTIO QUINTA.

De externa Christiani compositione & vitiatione defectuum etiam inculpabilium.

TANTUS EST Christianæ puritatis nitor, ut non solum ex corpore & animo arcita velit, quæcunque habent rationem veræ culpæ, sed etiam isthæc omnia caveat sedulo in quæ licet formalis peccati ratio non cadat, sunt tamen ejusmodi, quæ in oculis hominû & Dei, ut indecora & inconcinna æstimantur, & quæ eam ob causam à viris prudentibus & exactè Sanctis non solum improbata, sed etiam studiosè vitata sunt. Sic indecens & minus compositum habetur, inter ambulandum jactare brachia instar seminantis, inter sedendum divaricare pedes, crus cruri superimponere, alijs cernentibus digitos naribus inserere, & inde sordes extrahere, ungues non habere præcisos, eosdem coram alijs refecare, decerpere foliola aut ramusculos ex arboribus, iisque lustrare, sputa à te ejecta non obterere pedibus, ridere & loqui altiùs, & id genus alia, quæ perfectæ puritatis amans sedulus cavebit, ut in quavis occasione nitidissimos divinæ Majestatis oculos & cor solari & exhilarare possit. Felicem te, si Sponsus ille cœlestis in te hoc deprædicet, quod suâ in Sponsâ dilaudavit. *Vulnerasti cor meum Soror mea Sponsa, vulnerasti cor meum, in uno oculorum tuorum*

morum, & in uno crine collitum. Cant. 4. v. 2.
modestè videlicet & decenter composito.
Qualis igitur est aulicus dum Regi astat, ta-
lis tu esse enitere coram oculis DEI & An-
gelorum. Imò quales esse solent ipsimet
Principes, qui oris specie, & morum Maje-
state plerumque inter aulicos suos eminent,
talis tu esse & morum compositione vere-
cundiâque inter domesticos tuos excelle-
re stude: Dico quod est ampliùs: Ipsos
Angelos moribus tuis exprime, & in terris
vive sicut terrestris quidam Angelus, ut di-
cere possis cum Paulo: *Nostra autem con-
versatio in Cœlis est.* Angelicam conversatio-
nem tenere conentur, inquit S. Laurentius Ju-
stinianus, *quotquot cœlesti Domino gratissimum
desiderant exhibere famulatum.*

INSTRUCTIO SEXTA.

*De abolenda obligatione pœnarum in Pur-
gatorio sustinendarum.*

ECce tibi ultimum eumque sublimissi-
mum puritatis perfectæ gradum, ut des
videlicet operam, quò pro peccatis præteri-
tis ac præsentibus ita plene satisfacias, ne
post mortem purgatorij carcere detineri co-
garis, sed omnino purus & integer, ad DEI
conspectum admittare ocyùs. Res enim-
verò ardua, & difficilis. fateor, sed cave ani-
mum despondeas, monitisque, quæ suggero,
obtempera, ac tum quod optas, obtine-
bis.

Tene,

Tenero ac præcipuo quodam amore complectere Virginem Deiparam, ejusque gloriam apud omnes propagare stude. Nam si ipsa patrocinio suo (uti certæ historiæ testantur) homines etiam impios & in peccato mortali defunctos, propter obsequia exigua constanter ab illis adhuc viventibus, sibi exhibita ab inferni pœnis liberavit, quidni & peculiarem Patronam ipsa agat hominum justorum, illorum, inquam, qui impensè eam, dum viverent amârunt & honorârunt? quidni & illis à Filio condonationem purgatorii vel ex toto, vel saltem aliquâ ex parte impetret? certè pollicetur ipsa: *Qui elu- cidant me, vitam æternam habebunt.*

Esto singularis patronus & adjutor animarum in purgatorio jam detentarum, pro illis lucrare indulgentias, quascunque lucrari poteris. Pro illis offer satisfactiones omnium tuorum operum. quâ enim mensurâ mensus fueris, remetietur tibi, & quas liberasti animas, ex beneficium à te acceptum memori mente servabunt, & Deum pro te rogare non desinent, usque dum evincant, ut tu mortuus vel nullum vel certè levissimum purgatorium experiaris.

Pœnitentias à Confessario tibi impositas, etiam graves, æquo animo suscipe, & primâ occasione cum insigni mentis fervore expleto. Sæpenumero elice dolorem internum de admissis peccatis, & eadem pœnis voluntariis

sarijs v. g. jejunijs, humi cubationibus &c.
expiare stude.

Uttere frequenter Sacramentis Pœnitentiæ & Eucharistiæ, præsertim quando cum usu Sacramentorum conjunctæ sunt indulgentiæ plenariæ.

Omnes cruces siue internas siue externas tolera invicto animi robore : hæc enim tolerantia, est quoddam quasi Martyrium, quod animam morientis restâ facit evolare ad cœlum.

Opera bona fac multa, in iisque egregium mentis fervorem & conatum adhibe, & intentione actuali ad finem supernaturalem majoris divinæ gloriæ semper eadem referto. Ante omnia autem stude operibus charitatis : Eleemosynas, si potes, elargire liberaliter : *eleemosyna enim, ut dixit Angelus Raphaël Tobiz, purgat peccata, & facit invenire misericordiam & vitam æternam Tob. 12. v. 9* usque adeo ut S. Thomas cum alijs doceat : *Eleemosynam plus esse satisfactoriam pro peccatis, quam jejunium & orationem. in 4. d. 19. a. 2. q. 2.* Inardesce insigni animarum Zelo, & studio convertendi peccatores. *Quoniam qui converti fecerit peccatorem ab errore via sua, salvabit animam ejus à morte, & operiet multitudinem peccatorum: Iacob 5. v. 20.* Denique inimicis tuis ignosce ex animo, dimitte debitoribus tuis, ut quæ peccando contraxisti debita, tibi dimittantur à Deo. Nam
veris.

verissimum est, quod D. Chrysoſtomus ſcribit : Cogitemus ergo, cum iniuſiè aliquid patimur, quia ſcilicet pro illatis iniuriis nobis, remiſſionem accipimus omnium peccatorum, aut ſi in nobis tanta delicta non fuerint, clarioribus honoremur coronis. S. Chryſoſt. hom. 9. in Matth.

PARS TERTIA. FAC BONVM

De ſolidis virtutibus, quas ſectari debet perfectionis amans.

INSTRUCIO PRIMA.

Quæ ſit indoles, & quæ actiones humilitatis perfecta?

§. I. Quales cogitationes debeant eſſe in intellectu veri humilis?

Quoniam humilitas eſt virtus, uti rectè docet S. Laurentius Juſtinianus, quæ homo veriſſimâ ſui cognitione ſibi iſi vileſcit, hinc in intellectu tuo, ſi vis eſſe verè humilis debet eſſe continua cognitio tui non eſſe, & in voluntate continuum gaudium in omnibus illis rebus, quæ poſſent inducere ad tui contemptum, uti ad Magdalenam de Pazzis in quodam raptu, S. P. Ignatius loquebatur: Agnoſce
te